

Vergaderjaar 2010–2011

24 077

Drugbeleid

Nr. 259

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT EN VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 mei 2011

Uw Kamer heeft het voornemen uitgesproken¹ met het kabinet een integraal debat over het drugsbeleid te willen voeren, waarin zowel overlast- en criminaliteitsaspecten als volksgezondheidsaspecten aan de orde komen.

Het Nederlandse drugsbeleid steunt op twee pijlers. Die van de bescherming van de volksgezondheid enerzijds en van de bestrijding van overlast en criminaliteit anderzijds. In het regeerakkoord staat een aantal afspraken die overlast en criminaliteit verband houdende met de handel in verdovende middelen, terugdringen. Het kabinet schetst in deze brief de recente ontwikkelingen van het drugsbeleid en geeft aan hoe de maatregelen uit het regeerakkoord worden geconcretiseerd, gevolgd door een beschrijving van de ontwikkelingen op het gebied van de volksgezondheid.

Voorgeschiedenis

In september 2009 heeft het vorige kabinet een hoofdlijnenbrief drugsbeleid² aan de Tweede Kamer verzonden. Daarbij is u aangeboden het in juli 2009 verschenen rapport «Geen deuren maar daden» van de Commissie Van de Donk. Bij brief van 12 juli 2010³ is de Tweede Kamer vervolgens geïnformeerd over de invulling die het vorige – demissionaire – kabinet heeft gegeven aan het drugsbeleid.

Dit kabinet onderschrijft de inhoudelijke hoofdpunten van de adviezen van de Commissie Van de Donk. Dit zijn:

- Het middelengebruik van minderjarigen moet sterker worden tegengegaan. Met name kwetsbare jongeren dienen beschermd te worden tegen drugs- en alcoholgebruik, daarmee samenhangend probleemgedrag en tegen sociale marginalisering.
- Coffeeshops zijn uitgegroeid tot moeilijk beheersbare grote cannabis-verkooppunten. De coffeeshops moeten terug naar waar ze oorspron-

¹ Regeling der werkzaamheden van 11 november 2010. Handelingen II 2010/11, nr. 21, blz. 30–32.

² Kamerstuk 24 077, nr. 239.

³ Kamerstuk 24 077, nr. 253.

- kelijk voor bedoeld waren: verkooppunten voor de lokale gebruikers (kleinschalige gelegenheden).
- Versterking en verbreding van de strijd tegen de georganiseerde misdaad is nodig.

REGEERAKKOORD

Het kabinet staat voor een daadkrachtige aanpak van overlast en (georganiseerde) criminaliteit. Deze zullen met bestuurlijke, fiscale, of strafrechtelijke instrumenten, dan wel een combinatie daarvan, worden aangepakt.

Het Nederlandse drugsbeleid is – mede gelet op de adviezen van de Commissie van de Donk – toe aan een nieuwe impuls.

Om overlast en criminaliteit die verband houden met coffeeshops en de handel in verdovende middelen tegen te gaan, zal een einde worden gemaakt aan het huidige «open-deur-beleid» van de coffeeshops. Coffeeshops moeten kleiner en beheersbaar worden gemaakt. Het ontstaan van zeer grote coffeeshops werkt al snel problematisch uit.¹ De aantrekkingskracht van het Nederlandse drugsbeleid op gebruikers afkomstig uit het buitenland moet worden teruggedrongen. Coffeeshops worden klein en besloten en zullen zich in hun verkoop moeten gaan richten op de lokale markt. De handel in drugs is vergroot, geprofessionaliseerd en vercommercialiseerd.² De aanpak georganiseerde (drugs)criminaliteit moet dan ook worden geïntensiveerd.

Om de nieuwe impuls te realiseren is in het regeerakkoord het volgende opgenomen:

- Coffeeshops worden besloten clubs die alleen voor meerderjarige inwoners van Nederland toegankelijk zijn op vertoon van een clubpas.
- Er komt een afstand van ten minste 350 meter tussen scholen en coffeeshops.
- De minister verscherpt het landelijk beleid en ziet erop toe dat gemeenten het afstandscriterium en de overige relevante delen van het landelijk beleid in hun vergunningen handhaven.
- Het kabinet komt met voorstellen zwaardere straffen te stellen op de (voorbereiding van) in- en uitvoer, teelt en (georganiseerde) handel van drugs en tot aanpassing van het onderscheid tussen harddrugs en softdrugs.

Het kabinet werkt het regeerakkoord op de volgende manier uit.

1. De omvorming van coffeeshops tot een besloten club

Coffeeshops worden besloten clubs voor de lokale markt. Om dit te realiseren kunnen alleen meerderjarige ingezetenen van Nederland toegang krijgen tot een coffeeshop op vertoon van een geldig identiteitsbewijs en op basis van lidmaatschap van de desbetreffende coffeeshop. Het lidmaatschap wordt in de vorm van een clubpas verleend door de coffeeshophouder en wordt verkregen op vertoon van een geldig identiteitsbewijs en een bewijs dat de aanvrager ingezetene van Nederland is. De keuze van het kabinet voor legitimatie door middel van een geldig identiteitsbewijs voorkomt fraude met clubpassen. Het lidmaatschap zal worden gecontroleerd aan de hand van een (verplichte) ledenadministratie van de coffeeshopexploitant.

De gewenste kleinschaligheid wordt gerealiseerd door maximering van het aantal leden van de coffeeshop. Het lidmaatschap is duurzaam. Het lidmaatschap kan niet op dagbasis worden verkregen en kan in ieder

¹ Zie rapport «Geen deuren maar daden» van de Commissie Van de Donk.

² Idem.

geval niet voor korter dan één jaar worden aangegaan. Er dient dus sprake te zijn van een stabiel bestand aan leden. De burgemeester stelt het aantal leden van een coffeeshop vast aan de hand van de infrastructuur, de omgeving van een coffeeshop en gegevens over het gemiddeld aantal cannabisgebruikers. Hoewel lokaal bepaald zal, gelet op de gewenste kleinschaligheid, landelijk een nog nader te bepalen maximum ledenaantal per coffeeshop worden vastgesteld.

2. Invoering van het ingezetenen criterium (niet-ingezetenen van Nederland hebben geen toegang tot een coffeeshop om cannabis te kopen)

Niet-ingezetenen van Nederland wordt de toegang tot coffeeshops ontzegd. Voor het toepassen van dit zogenoemde ingezetenen criterium is de uitkomst van de rechtszaak bij de Raad van State tussen de gemeente Maastricht en een coffeeshophouder van belang. Deze zaak gaat over de toelaatbaarheid van het ontzeggen van de toegang tot coffeeshops aan niet-ingezetenen van Nederland. Het Europese Hof van Justitie te Luxemburg heeft, na prejudiciële vragen van de Raad van State, op 16 december 2010 geoordeeld dat het recht van de Europese Unie zich niet verzet tegen een beperking van de toegankelijkheid van coffeeshops. De verwachting is dat de Raad van State uiterlijk begin juli 2011 uitspraak zal doen. Deze uitspraak zal worden afgewacht om er zeker van te zijn dat tot implementatie van deze maatregel kan worden overgegaan.

3. Vergroting van het afstandscriterium van 250 naar 350 meter en het ontmoedigen van drugsgebruik op scholen

Om de zichtbaarheid van coffeeshops voor scholieren te verkleinen, vergroot het kabinet de afstand tussen scholen en coffeeshops naar 350 meter. Momenteel geldt voor gemeenten het criterium van 250 meter tussen coffeeshops en scholen van voortgezet onderwijs. Om de afstand tussen een coffeeshop en een school te meten, geldt – net als nu – de reële af te leggen afstand te voet over de openbare weg tussen de voordeur van de coffeeshop tot de hoofdingang van de school¹. Onder scholen wordt verstaan scholen van voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

Het voornemen van het kabinet om via een wetsvoorstel scholen te verplichten veiligheidsincidenten te registreren, waaronder incidenten met drugs, is een goed aangrijpingspunt om drugsgebruik en -verkoop op scholen in beeld te krijgen en te ontmoedigen. Het is de bedoeling dat de betrokken gemeente als inhoudelijke gesprekspartner voor de scholen wordt aangewezen. Dit past bij de rol die het wetsvoorstel Regierol Gemeente² neerlegt bij de gemeente. Indien de incidentenregistratie daartoe aanleiding geeft, gaan school en gemeente met elkaar in gesprek over veiligheid in en rond de school, waaronder de aanpak van eventuele drugsproblematiek. Meer specifiek zou hierbij bijvoorbeeld gedacht kunnen worden aan voorlichting en kluisjescontroles.

¹ Zie ook ledenbrief van 18 maart van de VNG over het afstandscriterium.

² «Wijziging van de Gemeentewet in verband met de versteviging van de regierol van de gemeente ten aanzien van het lokaal veiligheidsbeleid» (TK 2010–2011, nr. 32 459).

³ Het is voor coffeeshops verboden te Afficheren, Harddrugs te verhandelen, Overlast te veroorzaken, Jeugdigen onder 18 jaar in de coffeeshop te laten of aan hen te verkopen en Grote hoeveelheden te verhandelen (niet meer dan 5 gram per transactie) of op voorraad te hebben (niet meer dan 500 gram).

De maatregelen die het kabinet neemt, worden ook genomen vanwege de grensoverschrijdende dimensie van drugsgelateerde overlast en criminaliteit. Er zal met de (buur)landen (Duitsland, België en Luxemburg) worden samengewerkt om grensoverschrijdende effecten van het drugsbeleid tegen te gaan.

Invoering maatregelen en handhaving

Landelijke invoering van de genoemde maatregelen zal geschieden door een aanvulling op de AHOJG-criteria³ in de beleidsregels van het

Openbaar Ministerie. Invoering geschiedt – zo nodig gefaseerd – en uiteraard zorgvuldig en gedegen. Na bekendmaking van de maatregelen zal aan betrokken partijen een overgangperiode worden gegund.

De lokale toepassing van de maatregelen wordt gerealiseerd via aanpassing van de exploitatievergunning/gedoogbeschikking. Tegelijkertijd en in aanvulling op de wijziging van de AHOJG-criteria worden tussen het Rijk en coffeeshopgemeenten afspraken gemaakt over de handhaving van de (aangevulde) AHOJG-criteria. Hierbij wordt gedacht aan afspraken over periodieke controles, mogelijke girale betaling en eventuele overige gedoogvoorschriften. In dat kader worden ook afspraken gemaakt over voorlichtingsmateriaal bij coffeeshops ten behoeve van gebruikers en deelname aan de training «Goed Gastheerschap» door coffeeshops¹.

Gemeenten kunnen zelf door het verstrekken, dan wel het intrekken van de exploitatievergunning/gedoogbeschikking bepalen hoeveel coffeeshops er in de gemeente geopend zijn. De plicht en daarmee de bijbehorende administratieve lasten om aan de beleidsregels te voldoen ligt bij de coffeeshophouder. Handhaving van de AHOJG-criteria blijft primair bij de burgemeester. In artikel 13b van de Opiumwet is een bestuursdwangbevoegdheid opgenomen van de burgemeester. De maatregelen en de naleving daarvan, vormen onderdeel van de beleidsregels die de burgemeester hanteert bij de uitoefening van zijn bevoegdheden als bedoeld in artikel 13b van de Opiumwet. Dit gebeurt in veel gemeenten nu al bij de naleving van de huidige AHOJG-criteria. Daarnaast wordt strafrechtelijk opgetreden – zoals bijvoorbeeld in beslag name van (soft)drugs en de vervolging van strafbare feiten. In de lokale driehoek worden afspraken gemaakt over een geïntegreerde en complementaire inzet van het strafrechtelijke en bestuursrechtelijke instrumentarium zodat de handhavingsmogelijkheden optimaal worden benut.

Om te voorkomen dat de overheid ongewild overlast en criminaliteit die verband houden met de handel in verdovende middelen faciliteert, zal de inzet van de Wet Bibob bij coffeeshops worden geïntensiveerd. In navolging van de gemeente Den Haag worden gemeenten met veel coffeeshops opgeroepen deze te laten screenen door het Landelijk Bureau Bibob. Bij een advies met de conclusie «ernstig gevaar» kan de vergunning door de gemeente worden ingetrokken.

Illegale verkooppunten worden met de beschikbare wettelijke mogelijkheden aangepakt door lokaal bestuur, Openbaar Ministerie en politie. Men zou kunnen vrezen dat het uitsluiten van buitenlandse drugstoeristen uit de coffeeshops zou kunnen leiden tot een forse toename van een illegale verkoop aan die klanten. De ervaringen op dit punt laten zien dat dit mogelijk in beperkte mate het geval zal kunnen zijn². Het voornaamste effect zal zijn dat de drugstoeristen niet meer naar ons land zullen komen voor hun cannabis. Veel drugstoeristen blijken immers juist te komen omdat ze in de coffeeshops rustig en veilig cannabis kunnen consumeren³. Thuis kunnen ze ook gebruik maken van al bestaande illegale markten. Een toegangsbeperking bij de coffeeshops voor niet ingezetenen zal naar verwachting leiden tot een verminderde toestroom, waardoor ook de omvang van de coffeeshopmarkt en de daaraan verbonden nevenverschijnselen zullen afnemen. De lokale, regionale en landelijke effecten en de eventuele neveneffecten (zoals een mogelijke toename van illegale straathandel) van de maatregelen zullen uiteraard scherp worden gevolgd. Ongewenste neveneffecten worden adequaat aangepakt door politie, Openbaar Ministerie en bestuur.

¹ Deze training voor coffeeshop personeel over de veiligheid en gezondheid gaat in op productinformatie, mogelijke risico's en het signaleren van problematisch cannabisgebruik.

² Zie bijvoorbeeld de drugscan Bergen op Zoom en Roosendaal van 24 februari 2011 en de monitor coffeeshopbeleid Rotterdam van september 2010, gepubliceerd in december 2010.

³ Zie rapport «Geen deuren maar daden» van de Commissie Van de Donk.

Strafrechtelijk beleid en lijstensystematiek

Vóór 1 juli 2011 worden de aanwijzing en richtlijnen Opiumwet van het Openbaar Ministerie aangepast, in het bijzonder de beroeps- en bedrijfsmatige teelt van – en handel in – hennep en de productie van – en handel in – grote hoeveelheden softdrugs (respectievelijk artikel 11 lid 3 en lid 5 Opiumwet). De aanpassing behelst een verhoging en verdere uniformering van de strafeisen van het Openbaar Ministerie op deze delicten.

Zoals toegezegd in het Algemeen Overleg «Financieel-Economische Criminaliteit» van 27 april jl. kom ik hierbij terug op het arrest van de Hoge Raad¹. Het arrest legt de huidige formulering van de aanwijzing Opiumwet zo uit dat de teelt van niet meer dan vijf hennepplanten met een politiesepot wordt afgedaan, ongeacht de hoeveelheid of het gewicht dat deze teelt opbrengt. De implicaties van dit arrest worden meegenomen in de wijziging van de aanwijzing Opiumwet *per 1 juli 2011*.

Daarnaast is een wetsvoorstel opgesteld dat de politie en het Openbaar Ministerie in staat stelt gemakkelijker en steviger op te treden tegen personen en bedrijven die illegale hennep teelt voorbereiden en/of bevorderen, zoals de activiteiten van growshops en andere facilitatoren die betrokken zijn bij de voorbereiding van de illegale hennep teelt. Dit wetsvoorstel ligt ter advisering bij de Raad van State.

Voor de aanpassing van het onderscheid tussen harddrugs en softdrugs is de uitkomst van het onderzoek naar de lijstensystematiek van de Opiumwet door de Commissie Garretsen van belang. Dit onderzoek wordt voor de zomer afgerond. U zult hierover nader geïnformeerd worden.

Ten slotte maken wij van deze gelegenheid gebruik om te voldoen aan het verzoek d.d. 18 april 2011 van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie om te reageren op een brief van de Gemeente Utrecht van 21 maart 2011 inzake voorbereiding en uitwerking van twee wetenschappelijke experimenten rond cannabisbeleid.

Uit de bijlage bij deze brief komt naar voren dat het College van Burgemeester en Wethouders van Utrecht onder meer een experiment wil voorbereiden en uitwerken «met een gesloten clubmodel, ofwel kleinschalige verenigingen voor de teelt en het eigen gebruik van cannabis door volwassenen die recreatief cannabis gebruiken.» Het College meent dat «experimenten met gereguleerde teelt mogelijk zijn binnen de huidige (inter)nationale kaders.»

Zoals ik uw Kamer eerder antwoordde op vragen van lid Kooiman (SP)² staat het kabinet afwijzend tegenover deze plannen.

Kern van ons beleid is dat elke vorm van teelt van cannabis strafbaar en verboden is en blijft. Experimenten zoals de gemeente Utrecht deze voorstelt zijn in strijd met geldende wetgeving en internationale verplichtingen.

Kortheidshalve verwijzen wij naar een eerdere brief aan uw Kamer van 8 februari 2006,³ waarin uitgebreid is uiteengezet dat toepasselijke VN-Verdragen, noch het recht van de Europese Unie, ruimte bieden voor dit type experimenten.

Versterking aanpak georganiseerde (drugs)criminaliteit

Dit kabinet gaat de bestrijding van georganiseerde (drugs)criminaliteit sterk intensiveren. Het aantal criminele organisaties dat wordt aangepakt, wordt verdubbeld van ongeveer 20 procent naar 40 procent eind 2014.

¹ HR 22 april 2011, BP 1275, 09/04729.

² Kamerstukken II, 2010–2011, aanhangsel 2128.

³ Kamerstukken II 24 077, nr. 179.

De aanpak blijft niet beperkt tot het voor de rechter brengen van criminelen, maar breekt ook de onderliggende structuren af die deze vormen van georganiseerde misdaad faciliteren.

Op verschillende plaatsen, waaronder in de vijf grootste gemeenten van Brabant, in Amsterdam en in Maastricht en in diverse lopende onderzoeken, wordt georganiseerde criminaliteit, waaronder de georganiseerde hennepteelt, op deze geïntegreerde manier aangepakt. Dit resulteert niet alleen in arrestaties, in beslagname van grote hoeveelheden drugs, bestuurlijke sluiting van (drugs)panden, fiscale naheffingen en het afpakken van crimineel vermogen, maar ook in het blootleggen van deze onderliggende structuren.

Drugscriminaliteit is primair winstgedreven. Dit kabinet investeert daarom de komende jaren fors extra in het afnemen van crimineel vermogen.

Deze investering zal vanaf 2012 leiden tot een toename van afgenomen crimineel vermogen van uiteindelijk 65 miljoen euro per jaar. Daarmee loopt het totale bedrag dat van criminelen wordt afgenomen op tot circa 100 miljoen euro in 2018.

De reeds intensieve bestrijding van productie van en handel in synthetische drugs wordt onverminderd voortgezet, evenals de aanpak van de handel in cocaïne en heroïne.

VOLKSGEZONDHEID

Het drugsgebruik in de algemene bevolking is het afgelopen decennium nagenoeg stabiel gebleven¹. Het cannabisgebruik onder jongeren vertoont recentelijk zelfs een lichte daling. Van de jongeren heeft gemiddeld 8% het laatste jaar één of meerdere joints gerookt. Ondanks de dalende trend neemt de hulpvraag als gevolg van problematisch cannabisgebruik toe, zowel onder jongeren als onder ouderen².

Voor andere illegale drugs varieert het laatstejaarsgebruik van de bevolking als geheel van minder dan 0,1 tot 1,2% en voor de jeugd het laatstemaandsgebruik van 0,4 tot 0,8%. Specifieke aandachtsgroepen zijn uitgaanders en probleemjongeren.

Preventie

Het Kabinet zet de aanpak van drugsproblematiek vanuit gezondheidsoptiek voort en wil daarbij nadrukkelijker de aandacht richten op de jeugd. Jongeren en hun ouders schatten de risico's van middelengebruik niet goed in. Langzamerhand is een klimaat ontstaan waarin middelengebruik door jongeren als normaal wordt gezien. Middelengebruik op jonge leeftijd vergroot het risico op verslaving, is schadelijk voor de zich ontwikkelende hersenen en kan leiden tot verminderd denkvermogen, concentratiestoornissen en tot schooluitval en werkloosheid. Het risico hierop is groter naarmate de startleeftijd van het gebruik lager ligt. Bij kwetsbare jongeren maakt overmatig middelengebruik vaak deel uit van een bredere problematiek, zoals psychosociale en gedragsstoornissen, frequent schoolverzuim en crimineel gedrag. Daarom is het belangrijk dat jongeren met problematisch middelengebruik vroeg worden gesignaleerd en vervolgens snel hulp krijgen.

Het Kabinet zet met de landelijke nota gezondheidsbeleid³ in op het positief stimuleren van gezond gedrag van jongeren en het ontwikkelen van weerbaarheid. Binnen de bestaande instrumenten gericht op de leefstijl van jongeren, krijgt cannabis veel aandacht omdat dit, na alcohol, van alle middelen de grootste impact heeft op de ontwikkeling van jongeren.

¹ Alle cijfers in deze alinea afkomstig uit Nationale Drugsmonitor, jaarbericht 2009.

² Landelijk Alcohol en Drugs Informatie Systeem (LADIS): Kerncijfers 2009.

³ De landelijke nota gezondheidsbeleid is onlangs aan de Kamer gezonden.

Bij het tegengaan van drugsgebruik op scholen werken de betrokken ministers nauw samen. Een meervoudige aanpak werkt het beste: informatie geven, de sociale norm stellen dat middelengebruik op school niet acceptabel is en vroegtijdig signaleren van riskant gebruik door jongeren, gevolgd door snelle hulp. Het programma De Gezonde School en Genotmiddelen (DGSG) ondersteunt deze aanpak en richt zich niet alleen op leerlingen, maar ook op leerkrachten, ouders en schoolbesturen. Recent is het programma DGSG uitgebreid met een specifieke module voor MBO-leerlingen. Een aparte module voor MBO-leraren en een programma DGSG voor het voortgezet speciaal onderwijs zijn in ontwikkeling.

Voor vroegsignalering van riskant en problematisch middelengebruik door jongeren, en met name probleemjongeren, moeten professionals die met jongeren in aanraking komen, in staat zijn deze problemen te herkennen en weten welke vervolgactie ze moeten ondernemen. Een belangrijke schakel vormt de geïndividualiseerde voorlichting door de Jeugdgezondheidszorg aan leerlingen van de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Scholen hebben een algemene signalerende taak om te zien of er iets met een jongere aan de hand is. Via de interne zorgstructuur van de school kan gerichte actie en toeleiding naar de zorg volgen. Scholen werken hiertoe in Zorg- en Adviesteams (ZAT's) samen met andere jeugdvoorzieningen, waaronder verslavingszorg en Centra voor Jeugd en Gezin. Het Kabinet ondersteunt vroegsignalering van problematisch middelengebruik via deze bestaande structuren met de vroegsignaleringsmodule van DGSG en implementatie van het protocol vroegsignalering risicovol alcoholgebruik. De recent ontwikkelde richtlijn voor vroegsignalering drugs zal – ook in de jeugdzorg – verder worden geïmplementeerd.

In de verslavingszorg komt de laatste jaren steeds meer kennis beschikbaar over effectieve vroege interventiemethodieken. De minister van VWS stimuleert dat deze kennis wordt gedeeld met professionals in andere sectoren.

De problemen door uitgaansdrugs worden met meerdere maatregelen aangepakt. Het Centrum Gezond en Veilig Uitgaan dat dit jaar van start is gegaan, ondersteunt gemeenten met maatregelen die de veiligheid in uitgaansgebieden vergroten en schadelijk alcohol en drugsgebruik tegengaan. Het Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS) monitort nieuwe stoffen die op de Nederlandse markt komen en beoordeelt mogelijke gezondheidsrisico's en trends in het gebruik. Als middelen worden aangetroffen die een acute bedreiging vormen voor de volksgezondheid wordt direct alarm geslagen. Het netwerk van deelnemende instellingen kan dan in vrijwel heel Nederland effectief en snel actie ondernemen.

Naar aanleiding van signalen van toegenomen hulpvragen bij GHB verslaving wordt momenteel een gericht behandelprotocol ontwikkeld. Daarnaast voert het Coördinatiepunt Assessment en Monitoring nieuwe drugs (CAM) een multidisciplinaire risicobeoordeling uit naar GHB. De resultaten hiervan worden deze zomer verwacht.

De problemen rond het gebruik van en de handel in qat nemen toe in bepaalde groepen migranten, met name in de Somalische gemeenschap. Dit is aanleiding om te bezien of qat op de lijst van verboden middelen moet worden geplaatst. Komend half jaar wordt hier onderzoek naar gedaan, ook naar de omvang van het probleem. Dit najaar beslist het kabinet, in het licht van de resultaten van het onderzoek, over welke maatregelen er nodig zijn.

Verslavingszorg

Het kabinet wil samen met de sector inzetten op grotere toepassing van e-health interventies voor verslaafden, op meer samenhang in de aanpak van multiproblematiek en het stimuleren van betere nazorg.

E-health

E-health omvat gerichte voorlichting, zelftests en behandeling via internet en kan succesvol worden ingezet in verschillende stadia van middelengebruik en verslaving. De mogelijkheid om als cliënt anoniem te blijven werkt drempelverlagend voor groepen die normaliter geen beroep doen op de verslavingszorg, zoals jongeren en hoger opgeleide vrouwen. De minister van VWS financiert de ontwikkeling van de Keurkring, een instrument om de kwaliteit van e-mental health interventies te beoordelen.

Multiproblematiek en nazorg

Veel verslaafden hebben naast verslavingsproblemen ook psychiatrische stoornissen (dubbele diagnose) en problemen op het terrein van huisvesting, inkomen en op het justitiële vlak. De geestelijke gezondheidszorg (GGZ), de somatische zorg en de sector van licht verstandelijk beperkten (LVG) hebben echter vaak onvoldoende kennis van verslavingsproblemen, terwijl binnen de verslavingszorg onvoldoende deskundigheid voor de behandeling van psychiatrische problematiek bestaat. Hierdoor bieden behandelaars geen geïntegreerde, samenhangende, behandeling aan. De minister van VWS zal de afstemming en samenwerking tussen de betrokken zorgsectoren bevorderen. Voor het verbeteren van integrale behandeling van dubbele diagnose start binnenkort een nieuw project.

Omdat verslavingsproblematiek een chronisch karakter heeft, is het terugvalpercentage na behandeling fors. De effectiviteit van de zorg verbetert door betere aansluiting tussen behandeling en zelfhulp, het betrekken van de sociale omgeving bij de behandeling en het bieden van een op herstel gerichte ondersteuningsstructuur na de behandeling. Hiervoor zijn enkele experimenten bij instellingen gestart. De uitkomsten hiervan worden eind 2011 geëvalueerd. Aan de hand hiervan zal de minister van VWS begin volgend jaar besluiten over vervolgmaterieel.

Beperking gezondheidsschade

Het aantal infectieziekten onder druggebruikers in Nederland en het aantal sterfgevallen als gevolg daarvan is gering in vergelijking met West-Europese landen. De gemiddelde leeftijd van heroïneverslaafden is aanzienlijk toegenomen. Om deze successen vast te houden is blijvende aandacht nodig voor voorlichting en gezondheidsbevordering in de gebruiksruidten en voor het screenen en behandelen van infectieziekten. Nieuwe richtlijnen voor methadonbehandeling zijn in ontwikkeling en zullen vanaf eind dit jaar worden geïmplementeerd. In april is de heroïnebehandeling uitgebreid met een behandelingspoli in Nijmegen, waardoor alle geplande voorzieningen nu zijn gerealiseerd.

De behoefte aan speciale woonvormen voor ernstig drugs- en alcoholverslaafden, zoals nu beschikbaar in de vier grootste gemeenten (G4), zal komend decennium groter worden omdat deze groep in omvang toeneemt. Dit zal op lokaal niveau bij de uitvoering van de plannen van aanpak Maatschappelijke Opvang worden betrokken.

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E. I. Schippers

De minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten